

Pismeni rad za stručni ispit iz predmeta Informatika, 2005.

Autor: Tatjana Stevančev

INTERNET PREZENTACIJE ARHIVA U VOJVODINI

1. Uvod

« ... Samo neuki i nerazumni ljudi mogu da smatraju da je prošlost mrtva i neprelaznim zidom zauvek odvojena od sadašnjice. Istina je naprotiv, da je sve ono što je čovek nekada mislio i osećao i radio neraskidivo utkano u ovo što mi danas mislimo, osećamo i radimo. Unositi svetlost naučne istine u događaje prošlosti, znači služiti sadašnjosti. Stoga arhivska dokumenta nisu mrtva, siva i uzaludna kao što to površnim ili neupućenim može ponekad da izgleda. To su dragoceni svedoci bez kojih bi nam ostala nepotpuno razumljiva mnoga pojava u sadašnjost i bez kojih ne bi smo mogli nazreti ništa od budućnosti... »

Ivo Andrić

Ove Andrićeve reči iz današnje perspektive dobijaju sasvim novo značenje i poruku. U svojim promišljanjima, dotakao se i arhivske delatnosti, sagledavši njenu srž, smisao i značaj. Prošlost, zapisana u nebrojenim arhivskim dokumentima, zaveštanje je budućnosti koje u današnjim uslovima razvoja i ukupnog napretka ljudskog društva, mora biti tretirano kao **najvrednija informacija dostupna svima**.

Informaciona revolucija i razvoj telekomunikacija, te sve njihove implikacije na život, organizovanost i način funkcionisanja i razvoja savremenog društva, omogućuju **nov, originalan i efikasan način čuvanja, obrade i prezentacije arhivskih dokumenata** tj. arhivske građe, **neograničenom broju zainteresovanih za njihov sadržaj**.

1. 2. Web bazirano okruženje

Okruženje privrednih i vanprivrednih subjekata u uslovima nove ekonomije je nestabilno i turbulentno. Svakodnevno raste značaj tehnologija i inovacija koje doprinose povezanosti. Pravni subjekti, njegovi kupci, korisnici usluga, poslovni partneri i konkurenti su orijentisani na elektronsko poslovanje, te je njihovo okruženje - Web bazirano okruženje.

Internet i nove informacione tehnologije **redefinišu dosadašnji način poslovanja** i dovode do restrukturiranja tržišta na svetskom nivou kao i pojedinih industrijskih i uslužnih delatnosti. Ekonomija sve više biva zasnovana na ekonomiji znanja, ekonomiji mreža i informacijama.

Informacija postaje "valuta" u novom načinu vođenja biznisa, ona je **vezana za nove šanse, nova tržišta, nov marketing tj. nov način poslovnog uspeha**. Informacije uz ideje i inteligenciju (tzv. 3i) predstavljaju **dominantne resurse u uslovima nove ekonomije**.

Specifičnost informacija je da su često vrlo skupe za pribavljanje ali i jeftine za distribuciju i multiplikovanje. Takođe, nakon prodaje informacija, nad njima se i dalje zadržava vlasništvo. Ipak, možda najvažnija karakteristika informacija je da one više povezuju učesnike u ekonomiji nego što ih podstiču na takmičenje (**razmena informacija preko Interneta postaje izvor kreiranja vrednosti**).

Slika 1: Web bazirano okruženje

Unutar Web baziranog okruženja, poslovne aktivnosti se u globalnoj privredi organizuju i reorganizuju kroz **dinamičke mreže odnosa, unutar i između svih pravnih subjekata**, koji sve više prihvataju strukture globalno integrisane mreže, koje se sastoje od više specijalizovanih jedinica. Ovakve strukture im omogućavaju **realizaciju ciljeva vezanih za efikasnost, responzivnost i inovativnost**. Kvalitet i snaga ovih «ravnih» kompleksnih mrežnih struktura, leži u njihovim osnovnim karakteristikama: disperziji, specijalizaciji i međuzavisnosti.

Nova Web generacija koja je svakim danom sve brojnija, svakodnevno komunicira, zabavlja se, radi i kupuje posredstvom Interneta. U okviru «digitalnog pejzaža» oni ove aktivnosti mogu obavljati 24 časa dnevno, 7 dana u nedelji. Internet potrošači ostvaruju interaktivnu komunikaciju sa pravnim subjektima na Web-u, te očekuju proizvod ili uslugu koji su im specijalno prilagođeni.

Jedna od vrlo važnih karakteristika nove ekonomije je i **ekspanzija usluga**, koje postaju sve važniji deo svetske privrede. "Prema Kotleru, usluge su svako činjenje ili performanse koje jedna strana može da ponudi drugoj, koja je suštinski neopipljiva i ne rezultira u vlasništvu bilo čega." ¹ Usluge traže posebnu pažnju zbog drugačije ekonomske i društvene uloge u potrošnji. One su neopipljive i varijabilne, što znači da na njihovu različitost utiče to: **ko ih obavlja (pruža) i na koji način**.

Razvojem koncepta društvenog marketinga (ugradnja društvenih i etičkih razmišljanja i načela u marketing praksu) marketing se kao poslovna koncepcija proširio i na vanprivredne delatnosti. Svoj puni značaj danas doživljava i zbog činjenice, da su **usluge vanprivrednih organizacija sve manje besplatne** a da se sve više plaćaju, kao i zbog situacije da su ove organizacije prisiljene na sve veće **osamostaljivanje od države i na traženje dopunskih**

¹ Prof. dr Momčilo Milisavljević, "Marketing" Poslovna škola "Megatrend", Beograd 1998, str. 463.

izvora finansiranja za različite programe i projekte. Na ovaj način, vanprivredne organizacije postaju **aktivni učesnici ekonomije** i za njih važe ista pravila kao za sve druge privredne subjekte.

Marketing u vanprivredi treba da ukaže na **efektivnije i efikasnije načine ostvarivanja društvenih ciljeva** (kroz delatnost vanprivrednih organizacija), da doprinese boljem korišćenju ograničenih sredstava sa kojima raspolažu takve institucije i da poveća produktivnost i kvalitet njihovog rada.

1. 3. Adaptivna efikasnost

Suština Internet ekonomije i e-business-a leži u **ukupnoj poslovnoj transformaciji tradicionalnih privrednih subjekata**, koji u potpunosti moraju redefinisati svoje poslovanje, počevši od fundamentalne promene misije, strategije, poslovnih funkcija, organizacionih delova pa do proizvoda i usluga. Ova ukupna situacija pred njih postavlja **«nova pravila igre»** koja zahtevaju **brzinu, fleksibilnost i inovativnost**.

U uslovima digitalne ekonomije, svi učesnici u ekonomiji moraju da razvijaju svoju "adaptivnu efikasnost" tj. sposobnost da **inoviraju, kontinuirano uče i da se menjaju**. Na taj način dolazimo do koncepta **«organizacije koja uči»** (learning organization) koji nastaje osamdesetih godina XX veka. U njoj, zaposleni se podstiču da stalno uče, eksperimentišu, istražuju i menjaju način gledanja na probleme. To je sistem koji **kontinuirano uči, generiše nova znanja** na svim nivoima, razvija procese za prenos novih znanja kroz ustanovu, prihvata i kreira nova znanja ali i modifikuje ponašanje kako bi unapredila i poboljšala konkurentsku prednost. Learning organization je kontinuiran proces stvaranja i usavršavanja sposobnosti organizacije da se menja. Tokom devedesetih godina XX veka, ove radikalne promene su zaokupljale menadžment a srećemo ih pod raznim nazivima: restrukturiranje, reinženjering, TQM, promena organizacione kulture itd. "Kotter jednostavno zaključuje da iza svih zvučnih naziva stoji **fundamentalna promena u vođenju posla.**"² U uslovima nove ekonomije, koncept Learning organization potvrđuje svoj značaj, insistirajući na stvaranju organizacije i kulture koja **će podsticati i razvijati inovativnost**. Learning organizations nisu organizacije koje se samo adaptiraju, već organizacije koje inoviraju, koje "uče kako se uči". Koncept Learning organization se bavi **neopipljivim resursima organizacije**: intelektualnim kapitalom, informacijama (npr. Sadržanim u arhivskoj građi) i daje odgovor na praktičnu potrebu upravljanja organizacijom kao celinom, a ne samo njenim vidljivim delom.

U savremenoj digitalnoj i globalnoj ekonomiji, najznačajniji izvor opstanka, rasta i razvoja organizacija je **efektivno korišćenje znanja**. Takođe, kako je u digitalnoj ekonomiji rastući deo ekonomske vrednosti proizvod elektronskih sredstava, tradicionalno organizovani učesnici u ekonomiji treba da promene svoje poslovne operacije, kako bi ostali konkurentni u novim uslovima.

2. Arhivi u Vojvodini on-line

Višestruki su razlozi koji govore u prilog potrebe umrežavanja arhiva u globalni informacioni prostor. Stvaranje i razvoj Intraneta i postavljanje Web prezentacija arhiva je samo prvi korak kojim će se nove tehnologije uvesti u sve njihove poslovne funkcije i na taj način otvoriti vrata globalnog tržišta na kome će arhivi konkurisati.

² Prof. dr Mirjana Petković, prof. dr Mića Jovanović-Božinov, «Organizaciono ponašanje – novi koncept vođenja preduzeća», Poslovna škola «Megatrend», Beograd, 2000, str. 287.

2. 1. Razlozi Z A postavljanje Internet prezentacija arhiva

- Globalizacija i Internet nameću potrebu da naše društvo a prvenstveno država i resorno ministarstvo – redefinišu arhive kao institucije i shodno tome njihovu društvenu ulogu, predmet i načine njihove delatnosti, unutrašnju organizaciju a pre svega ciljeve i svrhu (misiju). U slučaju da na nivou države ne postoje aktivnosti usmerene u tom pravcu, pojedinačni arhivi i strukovna udruženja treba sami da pristupe tom poslu. ***Web prezentacije arhiva treba da bude ogledalo tako redefinisanih institucija, te da stvaraju identitet i imidž koji će se zasnivati na brzini, profesionalizmu, kompetentnosti i kvalitetu poslovanja i usluga koje arhivi pružaju. Takođe treba jasno da prezentuje arhive kao globalno orijentisane institucije za koje je on-line poslovanje jedino moguće način postojanja i poslovanja u budućnosti.***
- Arhivi svoje poslovanje zasnivaju na prethodnoj zaštiti, prikupljanju, čuvanju, obradi i prezentaciji arhivske građe tj. informacija. ***Kako su informacije jedan od najdominantnijih resursa nove ekonomije, arhivi ih moraju tretirati kao izvor kreiranja vrednosti za korisnike a samim tim i profita za sebe.***
- Arhivi pored redefinisavanja delatnosti treba da menjaju i dosadašnje načine finansiranja tj. ***potrebno je da iznalaze tržišne izvore finansiranja.*** Da li će to biti konkurisanje u profitabilnim projektima, uslužna digitalizacija registraturskog materijala, privlačenje potencijalnih donatora ili sponzora ili nešto sasvim drugo - stvar je odluke i opredeljenja pojedinačnog arhiva, ali ***bez Web prezentacije i on-line poslovanja, prostor za pronalaženje i iskorišćavanje takvih mogućnosti skoro da i ne postoji.***
- Nove tehnologije, Web i on-line poslovanje treba da doprinesu pomeranju granica arhiva, u smislu da omoguće kontakt sa srodnim institucijama, organizacijama i udruženjima (u zemlji i svetu) u cilju osmišljavanja i realizacije zajedničkih projekata. ***Ovo je od izuzetne važnosti, jer su danas zahvaljujući Internetu, informacije svima dostupne, te je neophodno iznalaziti nove načine, ideje i rešanja – kako da se one na nov, originalan, adekvatan i profitabilan način prezentuju.***
- Web prezentacije treba da omoguće prevazilaženje vremenskog i prostornog ograničenja u smislu da potencijalnim korisnicima usluga arhiva širom sveta, pruži informacije o arhivu, njegovoj delatnosti, građi koju poseduje a posebno o podacima koji im mogu biti interesantni i potrebni - a koje im arhiv može pružiti. ***U tom smislu je izuzetno važno usvajanje Zakona o elektronskom poslovanju i elektronskom potpisu, koji reguliše slanje/prijem elektronskih poruka, zaključenje i punovažnost elektronskih ugovora i sl. i koji sa drugim zakonskim i podzakonskim aktima koji su već usvojeni (Zakon o platnom prometu - Sl. list SRJ br. 24/98, 74/99, 28/00, 73/00; Odluka o načinu obavljanja platnog prometa elektronskim putem - Sl. list SRJ br. 40/00) omogućava elektronsko poslovanje. Usvajanjem ovog Zakona, i arhivi bi bili u mogućnosti da putem Interneta pruža i naplaćuje usluge korisnicima širom sveta.***

Naravno, ovim se ne iscrpljuju razlozi koji govore u prilog potrebi arhiva za Web prezentacijama. Momentom umrežavanja na Internet i aktiviranjem Web prezentacije, za arhive bi tek počelo njegovo iskorišćavanje koje podrazumeva stalno inoviranje i osmišljavanje novih načina e-poslovanja, e-marketinga i prezentacije arhiva.

3. Internet prezentacije arhiva u Vojvodini

3.1. www.kiarhiv.org.yu

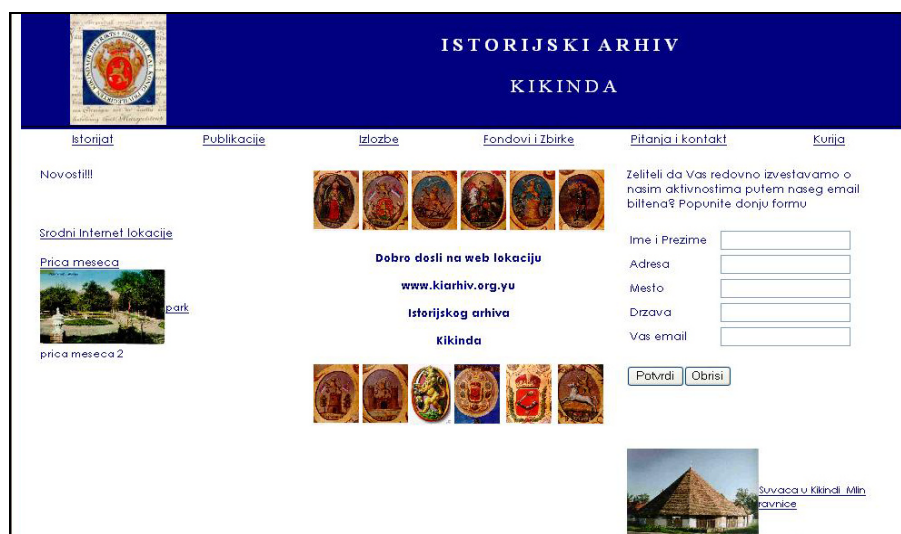
HOME PAGE sajta Istorijaskog arhiva Kikinda ostavlja utisak skromnog dizajna i ne preterano složenog i ambicioznog projekta predstavljanja Arhiva putem Interneta. Kako se na slici niže vidi, na home page-u se u gornjem delu nalazi glavni meni koji se pojavljuje na svakoj strani i omogućuje kretanje kroz sajt ali ni sa jedne strane sajta nije moguć povratak na Home page.

Naslov «**Novosti!!!**» ne predstavlja link i ne otvara novu stranu, tako da posetioc ostaje u nedoumici na šta se odnosi.

Takođe, ispod se nalazi link «**Srodne Internet lokacije**» koji otvara praznu stranu bez ikakvog sadržaja, pa i bez ikakvog obaveštenja kao npr. «u izradi».

Nakon ovoga, takođe sa leve strane, se nalazi link «**Priča meseca**» koji otvara novu stranu sa tekstom o suvačama, mlinovima ravnice tzv. suvim mlinovima, koji su pokretani snagom i vučom konja. Suvača u Kikindi je jedini sačuvani ovakav mlin u našoj zemlji i na strani se nalaze podaci o: datumu gradnje mlina, osnovnim elementima objekta, lokaciji i parceli gde se nalazi, pogonu, ušuru, radnom veku, arhitekturi i sl. Zanimljiva priča, ne preterano duga, sa lepim ilustracijama, koja na interesantan način približava istoriju života i rada u Kikindi. Zanimljivo štivo za jedan školski čas koji obrađuje kulturno nasleđe mesta i okoline.

Ono što je jedinstveno među sajtovima arhiva u Vojvodini (a nalazi se na desnoj strani Home page-a), je mogućnost da se putem e-mail-a prima **bilten Arhiva**, popunjavanjem ponuđenih polja (ime i prezime, adresa, mesto, država, e-mail) i pritiskom na dugme «potvrdi» ili u slučaju odustanka, dugme «obriši». Ni jedan drugi sajt arhiva u Vojvodini ne nudi ovakvu mogućnost svojim posetiocima.

Slika 2: Home page Istorijaskog arhiva Kikinda

Izvor 2005.: <http://www.kiarhiv.org.yu/>

U glavnom meniju na Home page-u su predstavljeni sledeći sadržaji:

ISTORIJAT – ovaj link otvara stranu na kojoj se pojavljuje duži tekst, sa detaljnim istorijatom ustanove, opisom stvarne i teritorijalne nadležnosti Arhiva, sa podacima o načinu klasifikovanja fondova i zbirki u arhivu, unutrašnjoj organizaciji, zaposlenim radnicima i sl.

Ne preterano dug tekst ali suvoparan, bez podele na tematske celine i bez unutrašnjih linkova koji bi omogućavali brže kretanje kroz tekst i lakše pronalaženje sadržaja (podnaslova) koji nas interesuje. Znači, da bi se došlo do tražene informacije, treba pročitati čitav tekst. U svakom slučaju, strana sajta koju posetioci sigurno preskaču.

PUBLIKACIJE – na ovoj strani sajta se nalazi spisak sa 139 publikacija, hronološki navedenih, sa podacima o autoru, nazivu, mestu i godini izdanja. Posetilac sajta ostaje u nedoumici da li spisak predstavlja publikacije iz fonda biblioteke Arhiva (najstarija publikacija datira iz 1868. godine i sigurno nije izdanje Arhiva a najnovija iz 2000. godine) ili su na spisku pobrojane i publikacije koje predstavljaju izdanja Arhiva. Takođe, isti spisak se na strani pojavljuje dva puta, jedan za drugim, sa apsolutno istim podacima i sadržajem. Nema drugih informacija o ovim publikacijama, kao npr: da li su u prodaji, kolika je cena, kratak sadržaj ili opis i sl. Levo od spisak se nalaze ilustracije tj. fotografije naslovnih strana nekih od nabrojanih izdanja.

IZLOŽBE – ovaj link otvara stranu na kojoj se pojavljuju dva plakata, vrlo mutna i nečitka. Tek njihovim uvećanjem otkrivam da se radi o plakatu izložbe pod naslovom «Plakat kao svedočanstvo vremena 1830-1970». Kako na strani nema nikakvog teksta (osim onog na plakatu koji je nečitljiv) posetilac ostaje bez osnovnih podataka o datumu i mestu održavanja izložbe, sadržaju i eksponatima i sl. Takođe nema podataka ni o jednoj drugoj izložbi Arhiva (makar naslov, kratak sadržaj i datum održavanja) bilo ranijoj ili kasnijoj. Vrlo nezanimljiva strana sajta.

Slika 3: «Izložbe»

Izvor 2005.: <http://www.kiarhiv.org.yu/Izlozbe.htm>

FONDOVI I ZBIRKE – ova strana sajta nudi najlošije rešenje koje je moglo biti prezentovano. Naime, na njoj nalazimo spisak od 351 fonda i zbirke koje Arhiv poseduje, predstavljenih u vidu tabele sa podacima o registarskom broju, nazivu i graničnim godinama tvorca fonda. Svi fondovi su navedeni redno, po registarskom broju fonda tj. onim redom kako je građa dospevala u Arhiv. Kako nema klasifikacije fondova po oblastima a ni mogućnosti pretraživanja fondova, da bi se pronašao fond koji nas interesuje (npr. Okružni sud Kikinda) potrebno je preći čitav spisak. I po pronalaženju fonda, nalazimo samo podatke o graničnim godinama građe. Ovo je zaista minimum podataka koji se mogu dati o nekom fondu a posetiocu sajta ne govore gotovo ništa. Ovu stranu sajta donekle «spašava» link «**Fondovi proglašeni kulturnim dobrima od izuzetnog značaja**». Kažem donekle, jer link otvara novu stranu sa spisakom od 12 fondova ali i ovde nalazimo samo osnovne podatke (naziv fonda i granične godine).

ISTORIJSKI ARHIV KIKINDA			
Historija	Publikacije	Izložbe	Fondovi i Zbirke
<p>Fondovi i zbirke</p> <p>Istorijskog arhiva u Kikindi</p> <p>Fondovi proglašeni kulturnim dobrima od izuzetnog značaja</p> 			
Signatura	Naziv fonda		
IAK			
1.	Srpska pravoslavna crkvena opština Ostojicevo	1747-1889	
3.	Velikokikindski privilegovani Distrikt (Regio-privilegiatus Districtus Magnokikindensis)	1776-1876	
4.	Srpska pravoslavna crkvena opština Padej	1830-1885	
5.	Srpska pravoslavna crkvena opština Črna Bara	1842-1937	
6.	Sresko nacelnstvo Velika Kikinda (Nagykikindai jeres szolgabirosag)	1849-1871	
7.	Srpska pravoslavna crkvena opština Kikinda	1850-1894	
8.	Zbirka stampata i legata	1856-...	
9.	Niza realna skola (Alsófoku realskola) Kikinda	1858-1876	
10.	Rimokatolicka Osnovna skola Romai katol. nepiskola) Kikinda	1858-1918	
11.	O.S. "Zmaj Jova" Novi Knezevac	1863-1957	
12.	Osnovna skola Banatska Topola	1890-1945	
13.	Reformatorska O.S. (Reformatus elemi nepiskola) Kikinda	1891-1920	
14.	O.S. "Vasa Stajic" Molain	1893-1958	
15.	Srpska pravoslavna O.S. (Gorog keleti szerb nepiskola) Padej	1896-1920	
16.	Jevrejska O.S. (Izraelita nepiskola) Kikinda	1898-1917	
17.	Opstinska O.S. (Kozseggi nepiskola) Kikinda	1898-1919	
18.	O.S. "Serbo Mihajli" Padej	1898-1959	
19.	Osnovna skola Sujan	1898-1961	
20.	Osnovna skola Rusko Selo	1900-1941	
21.	Evangelisticka vrosnogo sk. (Evang. hitvallasu nepiskola) Kikinda	1901-1918	
22.	Osnovna skola Ostojicevo	1905-1949	
23.	Osnovna skola Čoka	1907-1921	
24.	Drzavna O.S. sa nemackim i madi nastavnim jezikom Kikinda	1919-1927	

Slika 4: «Fondovi proglašeni kulturnim dobrom od izuzetnog značaja»
Izvor 2005.: <http://www.kiarhiv.org.yu/FondoviIZbirke.htm>

PITANJA I KONTAKT – otvaraju stranu koja nudi osnovne podatke o službama Arhiva, njihovim telefonskim brojevima i mail adresama. Posetiocu sajta se nudi mogućnost da na ovoj strani, u predviđenom polju, otkuca tj. postavi pitanje ili zatraže određenu informaciju, zatim da popuni polja: «Vaše ime i prezime» i «Vaš e-mail» i da zatim isto pošalje pritiskom na dugme «pošalji» ili pak da odustane, pritiskom na dugme «obriši». U svakom slučaju, pošto se na sajtu nalazi vrlo malo podataka o fondovima i arhivskoj građi koju Arhiv poseduje, ova mogućnost je više nego dobro došla. Na istoj strani se nalazi i link «**Cenovnik usluga koje pružamo**» koji otvara stranu sa detaljno navedenim uslugama koje Arhiv pruža, njihovoj ceni za pravna i fizička lica, kao i ostalim podacima potrebnim za izvršenje plaćanja (broj điro računa, primalac, svrha uplate, poziv na broj). Ako se izuzme visina cene usluga, ovo je korisna i detaljna informacija za zainteresovane posetioce sajta.

KURIJA – nudi prikaz zgrade bivšeg magistrata Velikokikindskog distrikta. Ovaj reporni objekat graditeljske baštine Kikinde je predstavljen detaljno, kroz: arhitektonske osobenosti, osnovne podatke o zgradi, stanje u kome se objekat nalazi, mere koje treba preuzeti za revitalizaciju objekta i kroz program revitalizacije. Tekst je ilustrovan dobrim i adekvatnim fotografijama. Ovaj objekat, koji je proglašen nepokretnim kulturnim dobrom, je predstavljen na pravi način a sam tekst u svom sadržaju odlazi i dalje, kroz deo koji se odnosi na potrebu revitalizacije objekta.

Nakon detaljnog pregleda sajta Istorijskog arhiva Kikinde, ostaje utisak da ga je osmislio i dizajnirao lokalni zaljubljenik u grad, njegovu istoriju i kulturno nasleđe. Ovakav utisak se nameće zbog očigledno velikog truda uloženog u kvalitetno prezentovanje baš takvih sadržaja na sajtu (Suvača, Kurija).

Sa druge strane, bogatstvo riznice Arhiva (ahivska građa sadržana u fondovima i zbirkama Arhiva) je najoskudnije i najlošije predstavljena na sajtu a to je upravo onaj sadržaj koji bi trebao biti zastupljen sa što većom količinom informacija i prezentovan na što jasniji i pregledniji način.

3. 2. www.suarhiv.co.yu

Ako se za sajt Istorijskog arhiva Kikinda može reći da je skromnog dizajna, onda se za sajt Istorijskog arhiva Subotica mora reći da je dizajnerski neugledan. Sajt ostavlja utisak kao da

je delimično završen, sa vrlo neuglednim likovnim rešenjem koje će privući samo posetioce kojima je neophodna određena informacija koju ne mogu naći na drugom mestu.

HOME PAGE sajta Istorijaskog arhiva Subotica je u smeđim, pastelnim tonovima, i da na njemu preovlađuje malo više sive boje, izgledao bi kao prekriven prašinom. To se odnosi i na ažuriranje sadržaja, jer je većina stranica (i to onih sa najvažnijim informacijama) u izradi još od juna 2004. godine tj. do danas su prazne. Inače, na Home page-u ovog sajta se sa leve strane nalazi glavni meni a na sredini prozor u kome se pojavljuju određeni sadržaji. Prozor je likovno vrlo loše rešen i malih je dimenzija, što utiče i na veličinu teksta i fotografija koje se u njemu pojavljuju.

Slika 5: Home page Istorijaskog arhiva Subotica
Izvor 2005.: <http://www.suarhiv.co.yu/>

Osnovni sadržaj ponuđen na home page-u se sastoji od:

O NAMA – ovaj sadržaj u središnjem prozoru otvara tekst o Arhivu, njegovom osnivanju i istorijatu, o delatnosti, arhivskoj građi koju Arhiv čuva i sličnim podacima. Kako je prozor malih dimenzija, kretanje kroz tekst je vrlo nezgodno i potrebno je često pomeranje. Tekst nije suviše dug, nije podeljen na celine i oblasti (ne sadrži podnaslove), te nije potrebno mnogo vremena da se iščita ali zato pruža samo najosnovnije informacije o ustanovi. Ovakve opcije glavnom menija treba da predstavljaju ustanovu, kako kroz njen postanak, istorijat i razvoj, tako i kroz ciljeve i planove za budućnost. Međutim, u ovom tekstu se takvi elementi ne spominju, što je slučaj i kod drugih arhiva u Vojvodini.

ZAŠTITA ARH. GRAĐE I REG. MATERIJALA VAN ARHIVA – ovaj target otvara nov prozor sa vrlo obimnim sadržajem. U gornjem delu strane su dati podnaslovi koji predstavljaju linkove za kretanje unutar sadržaja na strani. Link «**Teritorijalna nadležnost**» opisuje područje teritorijalne nadležnosti Arhiva i vrstu poslova koje Arhiv obavlja sa registraturama. Sledeći link je «**Arhivska građa**» i isti nas vodi do jedne rečenice kojom se daje definicija arhivske građe. Do nešto obimnijeg objašnjenja i opisa nas vodi link «**Registraturski materijal**» ali je i on predstavljen samo kroz definiciju registraturskog materijala. Link «**Način vođenja arhivske knjige**» posetioca vodi do detaljnog objašnjenja o načinu upisivanja registraturskog materijala i arhivske građe u arhivsku knjigu. Do jednako detaljnog popisa vodi i link «**Obaveze imalaca i stvaralaca arhivske građe i registraturskog materijala**» a na jedan deo ovog sadržaja vodi i link koji se odnosi na «**Primopredaju arhivske građe i registraturskog materijala**».

Informacije sadržane na ovoj strani su namenjene registraturama tj. pravnim licima u čijem radu nastaje reg. materijal i arhivska građa. Posebno koristan deo za registrature predstavlja

sadržaj u levom krajnjem delu strane, gde se jedna ispod druge, nalaze fotografije koje je moguće uvećati i koje predstavljaju: mapu teritorijalne nadležnosti Arhiva, obaveštenje o razvrstavanju Istorijskog arhiva Subotica, primer Liste kategorija registraturskog materijala sa rokovima čuvanja, primer Zapisnika o izlučivanju bezvrednog registraturskog materijala, primer popunjene strane arhivske knjige, primer Zapisnika o primopredaji arhivske građe. Sve što je od važnosti za rad registrature, u odnosu na postupanje sa arhivskom građom i registraturskim materijalom, se nalazi na ovoj strani sajta Arhiva.

U dnu strane se nalaze linkovi koji omogućuju povratak na početak ove strane, povratak na početnu stranu sajta ili pak pomeranje na sledeću stranu. Ovaj obrazac za kretanje kroz sajt je primenjen na svakoj strani.

The screenshot shows a website page with a yellow background. At the top left is a logo of a ship in a frame. The main title is 'ZAŠTITA ARHIVSKE GRAĐE I REGISTRATURSKOG MATERIJALA VAN ARHIVA'. Below it, the address is 'Adresa: 24000 Subotica, Trg slobode 1/III "Gradska kuća" kancelarija broj 305' and the phone number '024/551-171'. The contact person is 'Referenti: Branislav Egić - Zoran Veljanović' with email 'E- mail: suarhiv@suonline.net'. There are three columns of links: 'Teritorijalna nadležnost', 'Arhivska građa', and 'Registraturski materijal'. Below these are 'Primopredaja arhivske građe i registraturskog materijala' and 'Način vođenja arhivske knjige'. A section titled 'Obaveze malaca i stvaralaca arhivske građe i registraturskog materijala' contains text about the archival institution's duties. On the left, there is a 'Radno vreme' section (6,30 - 14,30) and a 'Teritorijalna nadležnost' section with a map of the region.

Slika 6: «Zaštita arhivske građe i registraturskog materijala van arhiva»
Izvor 2005.: <http://www.suarhiv.co.yu/index4.htm>

KORIŠĆENJE ARHIVSKE GRAĐE I BIBLIOTEČKOG FONDA ARHIVA – Kao i prethodni i ovaj target otvara prozor sa vrlo obimnim sadržajem. Struktura se ponavlja tj. u gornjem delu se nalaze linkovi koji omogućuju kretanje kroz prezentovan sadržaj. Link «**Dostupnost**» vodi ka delu teksta u kome se objašnjava ko sve može da koristi arhivsku građu koja se čuva u Arhivu i na koji način. Link «**Čitaonica**» vodi do sličnog objašnjenja u tekstu, ali i do novih linkova koji otvaraju: Izvod iz pravilnika o načinu korišćenja arhivske građe, i obrasce koji se popunjavaju u postupku podnošenja zahteva i tokom samog korišćenja arhivske građe (obrazac Matičnog lista korisnika arhivske građe, obrazac Zahteva za izdavanje arhivske građe, obrazac Reversa za izdatu arhivsku građu). Predstavljani obrasci se otvaraju u vidu fotografije tj. ne postoji mogućnost da se isti popune i elektronski pošalju Arhivu. Link «**Biblioteka**» je identičan kao i link «Čitaonica» s' tom razlikom, što se svi podaci i predstavljeni obrasci odnose na korišćenje publikacija iz fonda biblioteke Arhiva. Ka sadržaju u tekstu koji se odnosi na fondove i zbirke koje Arhiv poseduje vodi link «**Fondovi i zbirke**». U ovom delu teksta se nalazi novi link «Spisak fondova i zbirki» koji otvara novu stranu sajta na kojoj su u vidu spiska predstavljeni fondovi koje Arhiv poseduje. Fondovi su navedeni po registarskom broju (po redosledu ulaska u Arhiv) od 1 do 446, sa podacima o nazivu fonda, vremenskom rasponu postojanja tvorca i vremenskom rasponu građe fonda. Na ovoj strani nije ponuđena klasifikacija navedenih fondova po oblastima a nema mogućnosti ni za pretraživanje fondova, pa da bi se pronašao određeni fond koji nas interesuje, potrebno je iščitati čitav spisak.

Najvažniji sadržaj na ovoj strani pa i na čitavom sajtu je trebao biti predstavljen kroz link «**Naučno informativna sredstva**». Nažalost, od juna meseca 2004. godine do danas, stranice sajta koje treba da prezentuju te podatke su još uvek u izradi. Njihov budući sadržaj se nazire kroz 4 ponuđena linka i to:

1. «**Sumarni inventari**» - ovaj link bi trebao da otvara stranu sa tabelom fondova koje Arhiv poseduje i sa ponuđenim tekstom i celokupnim popisom arhivske građe koja se nalazi u fondu. Za sada je ta tabela prazna tj. ni jedan Sumarni inventar nije dostupan posetiocima sajta na ovaj način.
2. «**Vodiči**» - ovaj link bi trebao na isti način kao i prethodni da prezentuje Vodič kroz arhivske fondove i zbirke Istorijskog arhiva Subotica ili pak kroz pojedinačne fondove, ali i ovde još uvek nema ponuđenog sadržaja tj. sadržaj je u izradi.
3. «**Analitički inventari**» - po istom obrascu kao u prethodnim slučajevima, ovde bi trebalo da se nalaze inventari analitički obrađenih fondova, ali je i ovaj sadržaj za sada nedostupan posetiocima sajta Arhiva.
4. «**Regesta**» - ovaj link ne otvara čak ni nepopunjenu tabelu sa fondovima na osnovu čije građe su urađena regesta. Kao i u prethodnim slučajevima, strana je u izradi do daljnjeg.

Slika 7: «Naučno informativna sredstva»

Izvor 2005.: <http://www.suarhiv.co.yu/vodicidbf.htm>

FOTO GALERIJA – u prozoru na home page-u otvara niz fotografija sa raznih promocija Arhiva, posećenih savetovanja, kao i izabrane ilustracije npr. pečata, privilegija i sl. Kako je prozor u kome se fotografije prikazuju mali, format fotografija je još manji a ovaj način prezentovanja zbog toga neadekvatan i neprimeren.

IZLOŽBE I PUBLIKACIJE – su na identičan način predstavljene u središnjem prozoru home page-a ali ne kroz fotografije već kroz duži tekst koji je podeljen na nekoliko celina:

- priređene izložbe u periodu 1952-2003 (sa podacima o nazivu izložbe, autoru, mestu i datumu postavke)
- spisak kataloških izdanja uz izložbe u periodu 1955-2002 (sa podacima o nazivu, autoru, izdavaču i godini izdanja)
- spisak posebnih izdanja, zbornika i časopisa Arhiva (sa podacima o nazivu, autoru, izdavaču i godini izdanja).

Kako je prozor u kome su predstavljene ove informacije mali, čitanje ponuđenog teksta je vrlo teško i nepregledno. Takođe, ne prezentuju se informacije o eventualnoj mogućnosti kupovine nekih izdanja Arhiva, njihovom kraćem sadržaju ili opisu, i ceni.

AKTUELNOSTI – od aktuelnog sadržaja nude samo informaciju da je u pripremi izdavanje novog broja časopisa Arhiva pod nazivom «Ex Panonia», I sveske «Vodiča arhivskih fondova i zbirki» i monografije «Industrija i industrijalci Subotice 1918-1941». Nema detaljnijeg opisa sadržaja ovih izdanja u pripremi kao ni podataka o autorima.

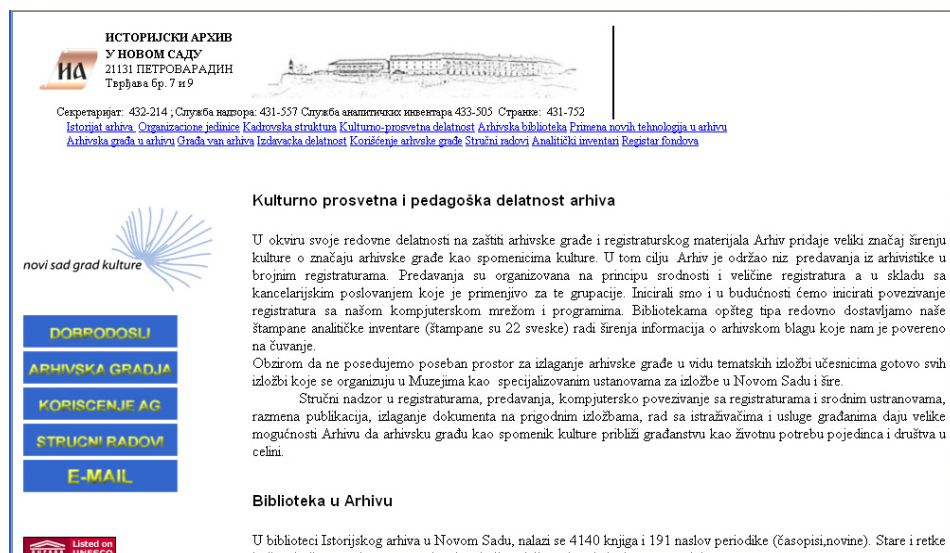

Aktuelnosti se očigledno odnose samo na izdavačku delatnost arhiva te nema ni pomena o npr. informacijama koje se odnose na arhivsku građu ili način podnošenja zahteva i dobijanja podataka vezanih za oduzetu imovinu a u vezi Zakona o evidentiranju oduzete imovine. Na ovoj strani se, kao zanimljivost, posetiocima nude fotografije arhivske građe iz različitih vremenskih perioda kao npr. mape i fotografije određenih zdanja u Subotici, Malom Idošu i Bačkoj Topoli.

3. 3. www.arhivns.co.yu

HOME PAGE sajta Istorijskog arhiva grada Novog Sada je likovno urađen na korektan način, ne previše ambiciozno ali bez suvišnog sivila i siromašnog kolorita kakvim npr. prednjači sajt Arhiva Vojvodine. Dizajn svake strane je identičan a menjaju se sadržaji unutar prozora koji je postavljen na središnjem delu svake strane. Osnovni meni je postavljen na levom delu strane, vidan i uočljiv, te posetioce vodi na ukupno 4 strane sajta. Pomoćni meni se nalazi u vrhu strane i predstavlja linkove koji vode do izabranih sadržaja na osnovnim stranama sajta. Oba menija se pojavljuju na svakoj strani tako da omogućuju kretanje kroz sajt i prezentovane sadržaje.

Na home page-u se nalazi i logo «**Unesco Archives Portal**»-a koji je ujedno i link. Takođe, prezentovani su i kontakt telefoni osnovnih službi Arhiva.

Slika 8: Home page Istorijskog arhiva grada Novog Sada

Izvor 2005.: <http://www.arhivns.co.yu/>

Na slici br. 8 je jasno uočljiv osnovni meni koji se sastoji od sledećih linkova:

DOBRO DOŠLI – otvara stranu na kojoj se u gornjem delu nalaze linkovi (1-6), koji predstavljaju alat za kretanje kroz duži tekst koji se pojavljuje na ovoj strani, unutar prozora u njenom središnjem delu. Postavljeni linkovi vode do sledećih sadržaja:

1. **Kratak istorijat Arhiva** – u ovom delu teksta je ukratko opisan istorija ustanove od njenog osnivanja 1954. godine do danas. Navedena je delatnost Arhiva, promene naziva, organizacija, status i teritorijalna nadležnost ustanove.
2. **Organizacione jedinice Arhiva** – su samo nabrojane (ne predstavljaju link), bez detaljnijeg opisa poslova i njihovih nadležnosti.
3. **Kadrovska struktura Arhiva** – je predstavljena detaljno, sa podacima o broju zaposlenih radnika, stručnoj spremi, stručnim zvanjima i radnim mestima. Prezentovan je i spisak svih zaposlenih radnika (ukupno 167) od osnivanja Arhiva do danas, kao i spisak svih dosadašnjih upravnika i direktora Arhiva (ukupno 8). Ovi podaci nisu ažurirani iako

je još pre nekoliko meseci došlo do kadrovskih promena u ustanovi.

4. **Kulturno-prosvetna delatnost Arhiva** – je ukratko objašnjena kroz sledeće aktivnosti: predavanja iz oblasti arhivistike koja se održavaju u registraturama, stručni nadzor u registraturama, razmenu publikacija, postavljanje izložbi, rad sa istraživačima i pružanje usluga građanima.
5. **Arhivska biblioteka** – je opisana brojem knjiga i naslova periodike koje Arhiv poseduje, nabrojane su osnovne evidencije koje se vode za biblioteku, naveden je tip biblioteke, izvori popunjavanja bibliotečkog fonda i radno vreme biblioteke.
6. **Primena novih tehnologija u Arhivu** – je predstavljena od nabavke prvih personalnih računara 1991. godine do danas. Navedena je celokupna hardverska oprema koju Arhiv poseduje kao i softveri koji se koriste u radu (kako u sklopu **Jedinstvenog arhivskog informacionog sistema – JAIS**, tako i zasebno), objašnjena je postojeća baza podataka i njen sadržaj kao i rad na digitalizaciji arhivske građe.

ARHIVSKA GRADA – otvara novu stranu na kojoj se (kao i na prethodnoj) u vrhu nalaze linkovi koji su alat za kretanje kroz duži tekst koji se pojavljuje, takođe unutar prozora u njenom središnjem delu. Postavljeni linkovi vode do sledećih sadržaja:

1. **Grada u Arhivu** – je opisana kroz ukupnu količinu izraženu u dužnim metrima, vremensko razdoblje fondova koje Arhiv poseduje, vrstu fondova, način preuzimanja, stepen sačuvanosti i jezik građe fondova. U tekstu se ne navodi broj fondova koje Arhiv poseduje.
2. **Registar fondova** – vodi do abecednog spisak fondova Arhiva, sa podacima o nazivu, vremenskom rasponu i ukupnoj količini građe fonda. Ni jedan upis na spisku ne predstavlja link. U spisku nema rednih brojeva pa se ni ovde ne vidi ukupan broj fondova koje Arhiv poseduje.
3. **Grada van Arhiva** – je opisana kroz status Arhiva, teritorijalnu nadležnost, broj registrovanih registratura i broj registratura u kojima Arhiv vrši stručni nadzor. Opisana je baza podataka koja postoji o registraturama, softver za vođenje arhivske knjige koji je izrađen i ponuđen registraturama radi povezivanja sa bazom podataka Arhiva u slučaju kada fond nije u celosti preuzet od strane Arhiva.
4. **Izdavačka delatnost** – ovaj link vodi do nove strane na kojoj se, u središnjem prozoru, pojavljuje spisak od ukupno 17 publikacija Arhiva, i to isključivo publikovanih analitičkih inventara, kataloga dokumenata fonda i vodiča kroz arhivske fondove i zbirke. U spisku se nalaze podaci o nazivu publikacije, vrsti, vremenskom periodu građe koji opisuje i autoru. Ni jedan naslov ne predstavlja link ka daljim i detaljnijim podacima i sadržajima.

ИСТОРИЈСКИ АРХИВ
У НОВОМ САДУ
21131 ПЕТРОВАДИНИ
Терђана бр. 7 и 9

Службени број: 432-214, Служба ишпора: 431-557 Служба иштетноског инвентара: 433-505 Служба: 431-753
Исторјат архива, Организациона јединица: Кадарска стручна јединица: Културно-просветна делатност: Архивска библиотека: Примена нових технологија у архиву
Архивска града у архиву: Grada van arhiva: Izdavačka delatnost: Korišćenje arhivske grade: Stručni radovi: Analitički inventari: Registar fondova

novi sad grad kulture

DOPRINOSU
ARHIVSKA GRADJA
KORIŠĆENJE AG
STRUČNI RADOM
E-MAIL

KORIŠĆENJE ARHIVSKE GRADJE

Arhivska grada se koristi za naučno-istraživačke, stručne, administrativne, imovinsko-pravne i druge potrebe. Uvid u gradju koja se čuva u Arhivu, korisnik može da ostvari pomoću naučno-informativnih sredstava (vodič kroz arhivske fondove, sumari i **analitički inventar** i unešeni podaci preko računara), i drugih evidencija, te na osnovu usmenih informacija za to određenih radnika.

Arhivska grada se izdaje na korišćenje samo na osnovu zahteva za izdavanje arhivske grade, koji popunjava korisnik arhivske grade (istraživač).

Na zahtev pravnih i fizičkih lica Arhiv izdaje fotokopije, prepise i uverenja o činjenicama koje su sadržane u arhivskoj gradji koja se čuva.

Za korišćenje arhivske grade Arhiv obezbeđuje posebnu prostoriju (čitaonicu). Radno vreme čitaonice je od 10-14 sati.

Korisnicima arhivske grade na raspolaganju je **772 sredena fonda**. Arhivska grada iz starijeg perioda pisana je uglavnom na latinskom i nemačkom jeziku, dok je grada iz novijeg perioda pisana na srpskom i mađarskom jeziku.

Slika 9: «Korišćenje arhivske građe»

Izvor 2005.: <http://www.arhivns.co.yu/KORISCENJE.htm>

KORIŠĆENJE ARHIVSKE GRAĐE – je link koji vodi na novu stranu sa kratkim tekstom u kome se objašnjava u koje je svrhe moguće koristiti arhivsku građu, način njenog korišćenja, mogućnost izdavanja fotokopija, prepisa i uverenja o činjenicama sadržanim u arhivskoj građi, kao i radno vreme čitaonice. Navaden je i broj sređenih fondova Arhiva dostupnih za korišćenje, a deo teksta «**772 sređena fonda**» predstavlja link koji vodi do strane «Registar fondova» na kojoj se nalazi abecedni popis fondova Arhiva. U tekstu se navode i naučno-informativna sredstva o arhivskoj građi koja su dostupna korisnicima i to: vodič kroz arhivske fondove, sumarni i analitički inventari, unešeni podaci preko računara i druge evidencije. Reči «**analitički inventari**» predstavlja link koji vode do navedenih publikacija Arhiva na strani «Izdavačka delatnost», koja je prethodno objašnjena.

ИСТОРИЈСКИ АРХИВ
У НОВОМ САДУ
21131 ПЕТРОВАРАДИН
Телефон бр. 7 и 9

Средства за штампу: 433-314 - Страна за штампу: 431-537 Страна за информационе технологије: 433-305 Страна за: 431-732
Историјски архив, Општинске јединице: Културно-просветна делатност: Архивско-библиотека: Евиденција: Архивско-информатика: Архивско-градња: Архивско-издavaчка делатност: Конференце: Архивско-градња: Стручни радници: Аналитичка делатност: Регистар фондова

novi sad grad kulture

STRUČNI RADOVI ARHIVISTA ISTORIJSKOG ARHIVA U NOVOM SADU

[POSTANAK NOVOG SADA I PRVI MAGISTRAT 1748. GODINE](#), Tomislava Jehić, viši arhivist
[PREVOD STATUTA SLOBODNOG KRALJEVSKOG GRADA NOVOG SADA](#), Tomislava Jehić, viši arhivist
[ŠTAMPA I ŠTAMPARIJE U NOVOM SADU između dva rata](#) - kroz spise gradske uprave
Desanka Stupar, viši arhivist
[ZAŠTITA CRKVENIH I DRŽAVNIH MATIČNIH KNJIGA](#) /analiza stanja, očuvanost i pitanje dalje zaštite/
Nenad Predojević, arhivski savetnik
[PROBLEMI U ARHIVIMA SA GRADOM DPO](#) /postupak preuzimanja, liste kategorija i sređivanje/
Nenad Predojević, arhivski savetnik
[ČURUG U SRPSKOM NARODNOM POKRETU 1848/49](#)
Jugoslav Veljkovski, arhivist
[KANCELARIJSKO POSLOVANJE I ARHIVSKA SLUŽBA U NOVOM SADU OD 1748 DO DANAS - KRATAK ISTORIJAT](#)
Milorad Bešlić, arhivist

DODOPROSLI
ARHIVSKA GRAĐA
KORIŠĆENJE AG
STRUČNI RADOM
E-MAIL

Slika 10: «Stručni radovi arhivista Istorijskog arhiva u Novom Sadu»
Izvor 2005.: <http://www.arhivns.co.yu/radovi.htm>

STRUČNI RADOVI – otvaraju stranu sajta na kojoj se nalaze naslovi stručnih radova arhivista Arhiva (ukupno 7 radova). Svaki naslov predstavlja link koji otvara novu stranu sajta u čijem se središnjem prozoru pojavljuje celokupan tekst stručnog rada. Na ovaj način su predstavljeni stručni radovi arhivista sledećeg sadržaja:

- Postanak Novog Sada i prvi magistrat 1748. godine.
- Prevod Statuta Slobodnog kraljevskog grada Novog Sada
- Štampa i štamparije u Novom Sadu između dva rata
- Zaštita crkvenih i državnih matičnih knjiga
- Problemi u arhivima sa građom DPO
- Čurug u srpskom narodnom pokretu 1848/49
- Kancelarijsko poslovanje i arhivska služba u Novom Sadu od 1748 do danas – kratak istorijat.

E-MAIL – otvara prozor za pisanje poruke u Outlook Express-u sa unetom e-mail adresom Arhiva.

3. 4. www.arhivpancevo.org.yu

Sajt Istorijskog arhiva Pančeva je potvrda da svako treba da se bavi onim poslom za koji je stručan. Naime, firma «Infotrend Crea(c)tive Design» je zaslužna za izgled i kvalitet ovog sajta. Naravno, u samoj sadržini tj. obimu i kvalitetu prezentovanih podataka jasno se vidi doprinos i trud stručnih radnika Arhiva. Očigledno je, da kada se na ovakvom poslu ujedine profesionalci iz dve oblasti (web dizajn i arhivistika), rezultati ne mogu izostati.

HOME PAGE sajta je likovno urađen na zanimljiv način a najvažnije je što prezentuje matricu tj. «look» koji će se ponavljati na svakoj strani. Na ovaj način, sajt arhiva postaje prepoznatljiv i on prerasta u svojevrstan zaštitni znak Arhiva. Očigledno je da je profesionalno urađen i kod posetioca ostavlja utisak ozbiljnosti projekta prezentovanja ustanove na Internetu i doprinosi stvaranju i širenju željenog imidža.

Na home page-u se nalazi i logo «**UNESCO Archives Portal**»-a koji je ujedno i link. Takođe, postavljene su i zastave **Engleske i Nemačke**, koje omogućuju izbor jezika prezentacije. Na ovim jezicima nisu dostupne sve strane sajta, već samo sledeći sadržaji: o nama, izdanja, mikrofilmovanje, kontakt i mapa sajta.

Element personalizacije na home page-u predstavlja rečenica dobrodošlice: «**Vrata našeg Arhiva uvek su Vam otvorena, dobrodošli!**» koja srdačno poziva posetioca da se zadrži i «prošeta» kroz ovaj sajt.

Slika 11: Home page Istorijskog arhiva u Pančevu

Izvor 2005.: <http://www.arhivpancevo.org.yu/>

Kako se na slici vidi, na levom delu strane je ponuđen i osnovni meni koga čine:

O ARHIVU – link nas vodi na stranu na kojoj je prezentovan tekst o Arhivu sa celinama (podnaslovima): **Kratak istorijat, Arhiv danas i Organizacija rada Arhiva** (koja je izložena kroz: izdavanje uverenja građanima, naučno istraživački rad u Arhivu, zaštitu arhivske građe van arhiva i izdavačku delatnost). Tekst nije predugačak ali ipak nedostaju linkovi za kretanje unutar strane.

Na gornjem i donjem delu strane se nalazi ponovljen glavni meni sa home page-a, koji se ponavlja na svakoj strani sajta, što omogućuje kretanje kroz sajt i «skakanje» sa strane na stranu.

FONDOVI I ZBIRKE – ovaj link otvara stranu na kojoj se nalazi podatak da Arhiv poseduje 790 fondova i zbirki. Pretraživanje fondova i zbirki Arhiva je omogućeno kroz tri linka kojima su predstavljeni fondovi koji su proglašeni za kulturno dobro:

1. **od izuzetnog značaja** – ovaj link otvara novu stranu na kojoj se nalazi tabela ovako kategorisanih fondova, koja nudi podatak o: registarskom broju fonda, nazivu i graničnim godinama tvorca fonda za ukupno 49 navedenih fondova. Svaki navedeni fond predstavlja link, koji otvara novu stranu. Na toj strani su prezentovani kompletni podaci o fondovi koji se inače daju u Vodiču kroz fondove i zbirke arhiva. *Na primer: za fond Okružni sud Pančevo (1919-1941) predstavljeni su podaci o ukupnom broju i vremenskom rasponu svih vrsta knjiga u fondu, navedeni su kompletni istorijati tvorca fonda i arhivskog fonda, za svaku organizacionu jedinicu ili seriju su navedene knjige po*

vrsti sa vremenskim rasponom, količina spisa, jezik građe, karakteristike sadržaja građe, stepen sačuvanosti knjiga i spisa kao i vrsta i vremenski raspon sačinjenih naučno-informativnih sredstava.

- 2. od velikog značaja** – ovaj link otvara stranu na kojoj je takođe tabela sa fondovima koji su kategorisani kao kulturna dobra od velikog značaja, i to 64 fonda. Tabela takođe nudi podatke o: registarskom broju fonda, nazivu i graničnim godinama tvorca fonda. I ovde naziv svakog fonda predstavlja link koji nas vodi na novu stranu na kojoj se nalaze kompletni podaci o fondu koji se navode u Vodiču kroz fondove i zbirke arhiva.
- 3. mikrofilmovana građa** – link nas vodi na stranu na kojoj se nalazi sažet tekst o projektu (potrebi, razlozima i dinamici) mikrofilmovanja crkvenih matičnih knjiga koje se nalaze u matičnim službama opštine Pančevo. Ponuđena je i tabela sa navedenim mesnim kancelarijama opštine Pančevo, koja ujedno predstavlja linkove za kretanje kroz ovu stranu sajta i kroz prezentovane podatke o sprovedenom mikrofilmovanju (navode se vrste knjiga, vremenski raspon i broj rolne mikrofilma).

Pretraživanjem fondova za dve navedene kategorije, posetiocu su na ovim stranama dostupni podaci za ukupno 113 fondova, kategorisanih kao kulturno dobro od izuzetnog i velikog značaja. Ovaj broj prezentovanih fondova čini samo 14% ukupnog broja fondova i zbirki koje Arhiv poseduje. Web prezentaciju bi u što skorije vreme trebalo proširiti i prezentovati podatke i o drugim sređenim i obrađenim fondovima u Arhivu, na isti način na koji su prezentovani podaci o fondovima iz dve navedene kategorije. Tek na ovaj način bi arhivska građa Arhiva bila zaista dostupna u najširem značenju te reči. U svakom slučaju, ovo je značajan i kvalitetan početak prezentovanja podataka o arhivskoj građi sadržanoj u fondovima Arhiva.

Rbr	Oznaka	Naziv fonda ili zbirke
1	(1)	Zbirka profesora Đorđa Živanovića (1775-1946)
2	(4)	Magistrat municipalnog grada Pančeva (1794-1918) (Pancsova Törvényhatósági Jegű Város Tanácsa)
3	(23)	Kraljevski sudbeni sto - Pančevo (1873-1918) (Királyi Törvényszék, Pancsova)
4	(91)	Okružni sud - Pančevo (1919-1941)
5	(149)	Gradsko poglavarstvo - Pančevo (1941-1944) (Stadverwaltung - Pantshowa)
6	(152)	Okružni sud - Pančevo (1941-1944)
7	(171)	Komanda mesta - Kovin (1944-1945)
8	(172)	Komanda mesta - Pančevo (1944-1945)
9	(173)	Komanda područja broj 3 - Pančevo (1944-1945)
10	(174)	Komanda područja broj 4 - Vršac (1944-1945)
11	(175)	Mesni narodnooslobodilački odbor - Vojlovica (1944-1946)
12	(176)	Okružni narodnooslobodilački odbor - Pančevo (1944-1946)
13	(180)	Narodni odbor opštine Banatski Brestovac (1944-1955)

Slika 12: «Arhivski fondovi proglašeni za kulturno dobro od izuzetnog značaja»

Izvor 2005.: : <http://www.arhivpancevo.org.yu/fondiz.htm>

IZDANJA – nas vode na stranu na kojoj su hronološki nabrojana sva izdanja Arhiva od 1972. godine do danas (ukupno 48 naslova). Za svako izdanje se navode podaci o: nazivu, autoru, izdavaču i godini izdanja. Ne navode se informacije o eventualnoj mogućnosti kupovine ovih izdanja Arhiva, njihovom kraćem sadržaju ili opisu, nisu prezentovane recenzije, cena i sl.

IZLOŽBE - ovaj link otvara stranu na kojoj su predstavljene dve izložbe Arhiva i to: «Pančevo i I srpski ustanak» i «200 godina moderne srpske države». Nažalost, izložbe su predstavljene samo kroz fotografije sa njihovog otvaranja (sve fotografije čak nemaju ni opis pa se ne zna koga ili šta predstavljaju). Od podataka su navedeni jedino mesto i datum

otvaranja izložbe. Teme ovih izložbi su veoma zanimljive, ali o njima nedostaju svi ostali podaci (autori izložbe, broj i vrsta eksponata, štampani katalozi i tekst na njima koji bi podrobnije objasnio sadržaj izložbe i građu kroz koju je predstavljena i sl.).

ISTORIJA PANČEVA – otvara stranu na kojoj se nalazi zanimljiv pregled svih do sada poznatih naziva Pančeva, sa kraćim objašnjenjem iz kog perioda potiče i ko ga i gde prvi put spominje. Na istoj strani se u gornjem levom uglu nalazi meni sačinjen od 6 linkova kroz koje se nudi pregled «**Kratka istorija Pančeva**»:

1. **Istorija Pančeva do XVIII veka** – kao i na prethodnoj strani, ovaj link otvara novu stranu sa hronološki sačinjenim popisom u kome su navedene godine sa kratkim opisom događaja koji ju je obeležio i koji je značajan za taj navedeni period u istoriji Pančeva. Neke godine i značajni događaji su ilustrovani fotografijama (zgrada, mapa, planova, grbova i sl.) koje se nalaze levo od godine na koju se odnose. Ovaj obrazac prikaza značajnih događaja u istoriji Pančeva je korišćen i na druge tri strane na koje nas vode linkovi:
2. **Istorija Pančeva XVIII vek**
3. **Istorija Pančeva IX vek**
4. **Istorija Pančeva XX vek.**

Sledeća dva linka sa ove strane predstavljaju istoriju Pančeva na drugačiji način i to kroz:

5. **Planovi Pančeva** – link otvara stranu na kojoj se nalazi 7 fotografija planova Pančeva iz različitih vremenskih perioda kao i najnoviji plan grada, koji mogu da se uveličaju te da detalji planova budu jasniji. Ispod fotografija se nalazi legenda koja kazuje šta fotografija predstavlja i period iz koga potiče. Za planove koji potiču iz građe fondova i zbirki Arhiva, nije naveden fond kome pripadaju kao ni njegova signatura.
6. **Grb Pančeva** – nas vodi na stranu na kojoj se nalaze 4 grba grada. Kako nisu navedeni periodi iz kojih potiču kao ni detaljniji opisi i heraldička objašnjenja, ostaju nam nagađanja o njihovoj sadržini i značenju.

DOGAĐAJI – su zamišljeni da u slici i reči predstave neke od značajnijih i zanimljivijih događaja iz istorije Pančeva i okoline. Strana nudi dva linka i to:

1. **Poplava Pančeva 1888.** – na kojoj se nalaze mnogobrojne fotografije poplave snimljene u raznim delovima grada i okoline. Ispod svake fotografije se nalazi legenda koja opisuje sadržaj fotografije.
2. **Velika poljoprivredna izložba 1905.** – je predstavljena na isti način kao i poplava Pančeva.

Slika 13: «Galerija»

Izvor 2005.: <http://www.arhivpancevo.org.yu/galerija.htm>

GALERIJA – i ako je sajt Arhiva na dosad pregledanim stranama zaista obilovao ilustracijama i fotografijama, ovaj link nas vodi na stranu gde je ponuđen izbor linkova sledećeg sadržaja:

1. **Razglednice** (ponuđen je izbor: Pančevo, crkve i kapele, radnje i kafane Pančeva, pančevci za sećanje, okolna mesta).
2. **Mape** (prezentuju mape i planova Pančeva i okolnih mesta iz različitog vremenskog perioda ali se takođe ne navodi fond ili zbirka iz koje potiču niti njihova signatura).
3. **Zanatske isprave**
4. **Pečati**
5. **Zanatski grbovi** (predstavljeno je na desetine grbova raznih zanata).
6. **Kapije**
7. **Proizvodnja svile**

KONTAKT – ova strana daje podatke o radnom vremenu Arhiva sa strankama, tačnoj adresi Arhiva, brojevima telefona i fax-a, kao i mail adresu Arhiva.

MAPA – nudi kompletnu i detaljnu mapu sajta sa navedenim svim sadržajima i stranicama, koje su ujedno i link za izabranu stranu sajta.

3. 5. www.arhivvojvodine.org.yu

HOME PAGE – Arhiva Vojvodine je vizuelno urađen vrlo jednostavno ali pregledno. Na vrhu strane se nalazi logo i naziv arhiva. Na dnu strane se nalaze osnovne informacije o Arhivu tj. naziv, adresa, telefon/fax, e-mail (koji otvara prozor za pisanje poruke u Outlook Express-u sa unetom e-mail adresom Arhiva), link za «**UNESCO Archives Portal**», datum poslednjeg ažuriranja sajta i podatak za koju verziju Internet Explorera i rezoluciju ekrana je sajt optimizovan. Ove informacije se pojavljuju na dnu većine strana sajta.

Slika 14: Home page Arhiva Vojvodine Novi Sad

Izvor 2005.: <http://www.arhivvojvodine.org.yu/>

AKTUELNO - Na središnjem delu strane se nalazi prozor u čijem se okviru prezentuju najaktuelnije informacije za posetioce sajta. Trenutno su u ovom prostoru ponuđeni sledeći sadržaji:

- Predavanje mr Vladimira Žumera iz Arhiva Republike Slovenije na temu «**Elektronsko arhiviranje**». Link vodi na novu stranu, na kojoj se trenutno nalaze samo fotografije sa predavanja. Deo strane u kome treba da se nalaze ostale informacije je u izradi. Nadam se da će sadržaj strane biti što skorije ažuriran.
- Savetovanje arhivskih radnika Vojvodine na temu «**Metodologija izrade analitičkog**

inventara». Ovaj sadržaj predstavlja link na novu stranu sajta, gde se nalazi podatak o datumu i mestu održavanja savetovanja, koje je održano u organizaciji Društva Arhivskih Radnika Vojvodine – DARV. Savetovanje je predstavljeno kroz niz fotografija učesnika sa podacima o autoru i nazivu prezentovanog glavnog referata i svih koreferata. Kako sam i sama bila učesnik ovog savetovanja, poznato mi je da su fotografije sa ostalim podacima na sajt postavljene još istog dana. Kako je sajt Arhiva Vojvodine još uvek u izradi, nadam se da će se referati uskoro naći na nekoj od njegovih strana.

- **Izdavanje uverenja u vezi sa oduzimanjem nepokretne imovine** – ovaj naslov otvara stranu na kojoj je ponuđeno preuzimanje dokumenta u word-u tj. aktuelnih zahteva za:
  - izdavanje fotokopije dokumenta u vezi sa **oduzimanjem nepokretne imovine**
  - izdavanje fotokopije prijave **Komisiji za utvrđivanje zločina okupatora i njegovih pomagača.**
  - Zahteve je moguće sačuvati ili odštampati, te poslati arhivu Vojvodine poštom ili putem e-mail-a. Uz svaki zahtev se nalazi i link «**Uplatnica**» koji otvara sliku na kojoj se nalazi uplatnica sa navedenim svim potrebnim elementima za izvršenje uplate pri podnošenju zahteva Arhivu.

Levo i desno od centralnog prozora sa aktuelnostima, nalazi se osnovni sadržaj informacija prezentovanih na sajtu, koji je strukturno podeljen u pet celina. Ove celine su na home page-u predstavljene u vidu sledećih naslova i podnaslova:

1. Osnovne informacije

GDE SE NALAZIMO – otvara stranu sa mapom grada na kojoj je ucrtan položaj Arhiva. Mapa predstavlja samo uži deo grada u neposrednoj okolini Arhiva. Nije omogućeno njeno povećavanje ili odabir kretanja kroz mapu u različitim smerovima. Posetilac sajta koji želi lično da poseti Arhiv a nije iz Novog Sada, teško da će pronaći Arhiv na bazi ove mape. Ako se predvidelo postavljanje mape grada, ista bi trebala biti predstavljena na način da je vidljiv ulazak u grad iz svih putnih pravaca kao i dolazak do Arhiva kroz grad. Bitna informacija za posetioce koji dolaze automobilom su i parking zone u gradu, njihovo trajanje, položaj u odnosu na arhiv i cena. Za posetioce koji koriste gradski prevoz od autobuske ili železničke stanice, trebalo je postaviti informacije o linijama gradskog prevoza (i cenu karte) kojim mogu stići do Arhiva. Tada bi informacije na ovoj strani bile potpune i adekvatne.

O NAMA – je link za stranu na kojoj se nalazi kraći tekst sa osnovnim informacijama o osnivanju Arhiva, njegovoj delatnosti i arhivskoj građi koja se čuva u Arhivu. Na slici se nalazi i fotografija ispod koje je tekst: «Najstariji dokument koji se čuva u Arhivu Vojvodine» ali posetilac ne zna koji je to dokument niti šta on predstavlja, pošto takva informacije nije navedena. Zbog toga je ova slika samo vizuelni ukras strane tj. ne predstavlja informaciju.

ISTORIJAT – vodi na stranu sa tekstem autora Pavla Stanojevića (direktora Arhiva 1988-2003 godine) u kome je predstavljen istorijat Arhiva od osnivanja 1926. godine do danas. Tekst sadrži podatke o osnivanju, prvom arhivaru, prvobitnom preuzimanju arhivske građe, selidbi arhiva na razne lokacije, pljački arhivske građe u vreme Drugog svetskog rata, te o konačnom smeštaju Arhiva u zgradu bivšeg zatvora u Novom Sadu. Tekst se nastavlja sa informacijama o osnovnoj delatnosti Arhiva, zaposlenim radnicima, najznačajnijim istraživačima, biblioteci te o izdavačkoj delatnosti i najznačajnijim fondovima koje Arhiv poseduje. Tekst je ilustrovan odgovarajućim fotografijama. Zbog dužine teksta bi bilo dobro da na vrhu strane postoje linkovi za kretanje po sadržaju. Kako linkova nema, posetilac dolaskom na ovu stranu sajta nema uvid u sadržaj teksta, te njegova dužina može biti razlog da posetilac odustane od čitanja teksta.

2. Istraživanje

KORIŠĆENJE GRAĐE – otvara stranu sajta na kojoj su prezentovane detaljne informacije od značaja za istraživanje arhivske građe sa podacima o kontakt osobi i njenom direktnom telefonu. Kompletan sadržaj strane je vidljiv iz linkova u vrhu strane, tako da istraživač vrlo jednostavno i brzo dolazi do željenih informacija. U formi linka su dati detaljni odgovori na sledeća pitanja:

[Ko može da istražuje?](#)

[Koju građu mogu da istražujem?](#)

[Na koji način mogu da se prijavim?](#)

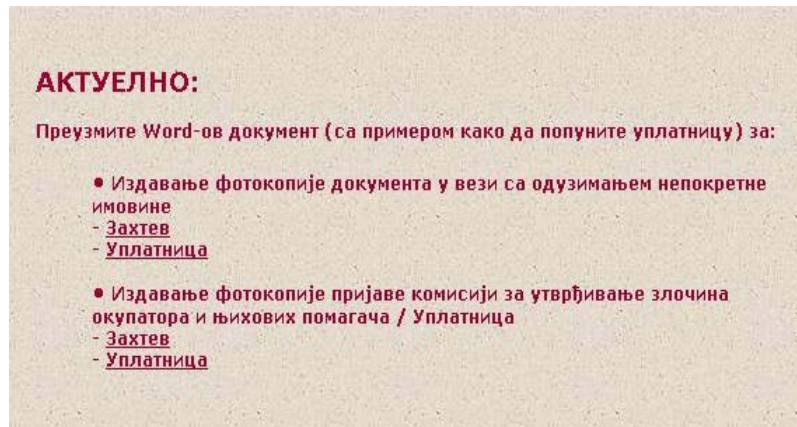
[Mogu li da dobijem kopije dokumenata koje su mi potrebne za rad?](#)

[Imam li još nekih obaveza prema Arhivu?](#)

Na istoj strani se u vrhu nalaze i linkovi koji vode do sledećih informacija:

[Sala za istraživače / čitaocina](#)

[Biblioteka](#) – ovaj link otvara novu stranu na kojoj se nalaze osnovne informacije o knjižnom fondu biblioteke, oblastima publikacija i načinu njenog korišćenja. Tekst je ilustrovan odgovarajućim fotografijama.

Slika 15: «Aktuelno – Izdavanje uverenja u vezi sa oduzimanjem nepokretne movine»

Izvor 2005.: <http://www.arhivvojvodine.org.yu/Aktuelno.htm>

ISTRAŽIVAČKA SALA IZBOR IZ ISTRAŽIVAČKIH TEMA BIBLIOTEKA IZDAVANJE DOKUMENATA

Sva četiri prethodno navedena linka, posetioca vode do odgovarajućeg sadržaja na strani «**KORIŠĆENJE GRAĐE**», osim linka «Izbor iz istraživačkih tema» koji posetioca vodi na stranu koja je trenutno u izradi.

3. Fondovi

REGISTAR FONDOVA – otvara stranu na kojoj je u vidu tabele predstavljen Registar fondova. Fondovi su navedeni po registarskom broju (po redosledu upisa u Registar) sa podacima o nazivu fonda i rasponu godina. U tabeli je za sada navedeno samo prvih devet fondova. Kako je očigledno da je ova strana sajta još u izradi, postoji mogućnost da će naziv fonda predstavljati link na novu stranu gde će biti prezentovane osnovne informacije o tvorcu fonda, karakteristikama sadržaja građe fonda, naučno-informativnim sredstvima i sl. Takođe, bilo bi dobro kada bi se na strani nalazila i mogućnost pretraživanja Registra fondova po nazivu, mestu, vremenskom periodu, oblastima i sl. U suprotnom će biti vrlo teško u kompletnom spisku pronaći željeni fond.

Број Фонда	ИМЕ ФОНДА И РАСПОНТ ОДИНА
Ф. 1	ВРШАЧКА ЕПАРХИЈА - ВРШАЦ (16. век -)
Ф. 2	БАЧКО-БОДРОШКА ЖУПАНИЈА - БАЈА, СОМБОР
Ф. 3	СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВЕНА ОПШТИНА ПЕШТАНСКА - БУДИМПЕШТА
Ф. 4	ТЕМИШВАРСКА ЕПАРХИЈА - ТЕМИШВАР 1690-1839
Ф. 5	ИЛИРСКА ДВОРСКА КОМИСИЈА И ДЕПУТАЦИЈА
Ф. 6	ВЛАСТЕЛИНСТВО КАМФНИЦА - КАМФНИЦА
Ф. 7	СЛОБОДНИ ВОЈНИ КОМУНИТЕТ ПЕТРОВАРАДИН - ПЕТРОВАРАДИН
Ф. 8	ШАЈКАШКИ ГРАНИЧАРСКИ БАТАЉОН
Ф. 9	ТАМИШКА ЖУПАНИЈА - ТЕМИШВАР
Ф. 10	

Slika 16: «Registar fondova»

Izvor 2005.: <http://www.arhivvojvodine.org.yu/fondovi.htm>

ČUVANJE GRAĐE – strana je u izradi.

MALA GALERIJA DOKUMENATA – strana je u izradi.

4. Kulturno-prosvetna delatnost

IZLOŽBE – posetioca vode na stranu na kojoj su kroz fotografije predstavljene izložbe:

- Istorijsko društvo u Novom Sadu (povodom 75-godišnjice Arhiva Vojvodine)
- Odjeci Prvog srpskog ustanka (izložba originalnih dokumenata)
- Dani evropske baštine: Voda – smisao života (iz istorije uređenja voda)
- Razvoj kancelarijskog poslovanja i arhivske službe u Novom Sadu 1748-2004

O predstavljenim izložbama, osim fotografija (koje nemaju legendu) nisu navedene druge informacije kao npr.: mesto, vreme odražavanja, autor, detaljniji sadržaj, učesnici, gosti i sl. Bilo bi dovoljno da je uz fotografije predstavljen tekst sa kataloga izložbe.

Na vrhu ove strane se nalazi i link «**Izložbe u Arhivu Vojvodine 1972-2002**» koji vodi na stranu na kojoj je predstavljen duži spisak od ukupno 86 izložbi odrađanih u navedenom periodu. Spisak sadrži samo podatke o nazivu izložbe, autoru i godini postavljanja. Na strani nema ilustracija.

IZDAVAČKA DELATNOST – strana je u izradi.

PREDAVANJA – strana je u izradi.

PROMOCIJE – strana je u izradi.

5. Arhivi u Vojvodini

Slika 17: «Arhivska mreža»

Izvor 2005.: http://www.arhivvojvodine.org.yu/Arhivi_u_Vojvodini.htm

ARHIVSKA MREŽA – vodi na stranu na kojoj se nalazi mapa Vojvodine sa obeleženom teritorijalnom nadležnošću svih 9 međuopštinskih arhiva. Uz mapu je prezentovan i kraći tekst o arhivskoj mreži, arhivima sa specijalnim statusom, arhivskoj građi koju arhivi čuvaju i njenoj dostupnosti korisnicima i istraživačima.

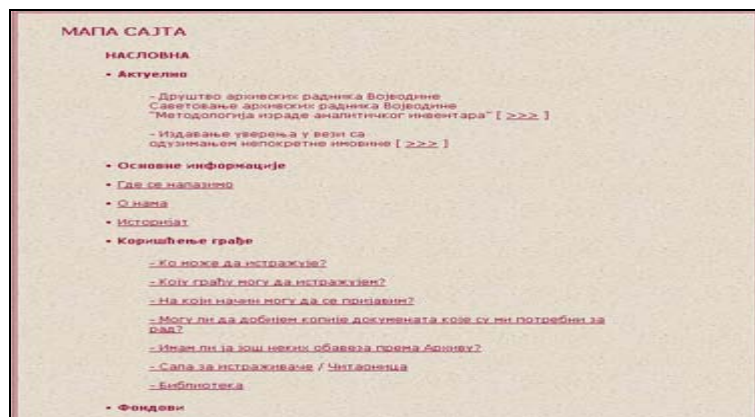
BELA CRKVA, ZRENJANIN, SENTA, SOMBOR I SREMSKA MITROVICA – linkovi nisu aktivni tj. strane su u izradi. Kako navedeni arhivi ne poseduju web prezentaciju, pretpostavka je, da će se na ovim stranama nalaziti osnovni podaci o navedenim ustanovama.

KIKINDA – link na www.kiarhiv.org.yu

NOVI SAD – link na www.arhivns.co.yu

PANČEVO – link na www.arhivpancevo.org.yu

SUBOTICA – link na www.suarhiv.co.yu

Slika 18: «Arhivska mreža»

Izvor: http://www.arhivvojvodine.org.yu/Mapa_sajta.htm

MAPA SAJTA – otvara stranu na kojoj se nalazi mapa svih stranica web prezentacije. Oni sadržaji (stranice) koji su aktivni, na mapi su predstavljeni u vidu linka, te vode na izabranu stranu prezentacije. Mapa je urađena detaljno tj. na stranama gde postoje, navedeni su i linkovi za kretanje unutar sadržaja iste strane. Kada web prezentacija Arhiva bude završena, mapa će sigurno biti velika pomoć posetiocima u brzom kretanju kroz sadržaj prezentacije i pronalaženju željenih tema.

Ova web prezentacija Arhiva Vojvodine je treća po redu i još uvek je u izradi. U budućnosti bi likovno rešenje sajta trebalo obogatiti u cilju stvaranja prepoznatljivog izgleda koji će postati zaštitni znak Arhiva i arhivske mreže u Vojvodini.

Takođe, sajt treba da bude ogledalo ulaska savremenih informacionih tehnologija u arhive i njihove primene u svakodnevnom radu. U tom smislu, na sajtu nedostaju podaci o mikrofilmovanju i digitalizaciji arhivske građe, kao i o ambicioznom projektu umrežavanja arhiva u Vojvodini, kome će zbog svoje važnosti, Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje i kulturu pružiti finansijsku podršku u 2006. godini.

Nadam se da će po završetku sajt Arhiva biti sadržajnije, posebno informacijama vezanim za bogatu arhivsku građu i za sačinjena naučno-informativna sredstva. Nadam se da će strane sa ovim sadržajima posedovati i pretraživački alat brzo za pronalaženje željenih fondova, naučno-informativnih sredstava i drugih sadržaja vezanih za arhivsku građu.

Na sajtu bi posebno trebalo predstaviti i DARV i njegovu dugu i plodnu aktivnost, uprkos prekidima u radu.

Na postojećim stranama nedostaju linkovi koji omogućuju skokovito kretanje kroz sajt. Nedostaju i linkovi ka srodnim institucijama i udruženjima u zemlji i okruženju. Takođe je potrebno, na home page-u, prezentaciju ponuditi bar još na mađarskom i engleskom jeziku.

4. Promocija Internet prezentacija arhiva u Vojvodini

Nakon dizajniranja i postavljanja sajtova arhiva, potrebno ih je na adekvatan način i promovisati, kako bi se ispunio njihov osnovni cilj: da privuku (i zadrže) što veći broj posetilaca. Da bi potencijalni korisnici usluga arhiva posetili sajt, moraju biti obavešteni o njihovom postavljanju. U tu svrhu je potrebno uraditi sledeće:

- registrovati sajtove na domaće i strane pretraživače i kataloge (npr: www.krstarica.com, www.pretraga.co.yu, www.google.com, www.yahoo.com, www.search.yahoo.com, Excite, Yusearch ...)
- zakupiti baner na odgovarajućim sajtovima
- promovisati sajtove u mailing listama i news grupama (npr. yu.forum, Politika...)
- pošto se od svakog Web sajta očekuje da igra ulogu čvorišta, potrebno je postaviti hiper linkove za druge Web sajtove (kolekcija sajtova u arhivskoj delatnosti u sklopu opcije "Linkovi" glavnog menija)
- obavezno postaviti knjige gostiju (questbook) koja treba da omogući dvosmernu komunikaciju i povratnu spregu sa posetiocima sajta i korisnicima usluga arhiva
- instalirati bookmark-a i podatak o poslednjem ažuriranju sajta, na home page-u
- instalirati .sig fajl u e-mail programu za sve zaposlene u Arhivu
- postaviti različite naloge (accounts) za glavne funkcije u Arhivu (spoljna služba, istraživanje, obrada arhivske građe, rad sa korisnicima i sl. kao npr: spsl@ime-kompanija-domen)
- pratiti broj i strukturu posetilaca sajta preko counter-a i analizom Web loga
- uključiti Web i e-mail adresu u klasične promotivne materijale
- promovisati sajt off-line reklamom (putem radija, novina, TV-a, pismenim obaveštenjem npr. svih škola na teritoriji za koju je arhiv nadležan i td.).

Postavljanjem sajtova arhiva i njihovom promocijom, za arhive se tek otvaraju brojna pitanja i izazovi.

Stalnim preispitivanjem:

- šta učiniti da se prvi put privuče pažnja posetioca (istraživača I korisnika usluga) ?
- i kako ponovo privući njegovu pažnju ?

konceptija i sadržina sajtova će se stalno **modifikovati i prilagođavati zahtevima i potrebama korisnika**. Važno je, da arhivi u tom poslu a u okviru arhivske delatnosti, **budu posebni i da teže liderstvu**.

Web prezentacije treba da **naglase brzinu, tačnost i visok kvalitet informacija i usluga koje arhivi pružaju**, te da doprinesu stvaranju i održavanju specifičnog identiteta i imidža arhiva.

5. Literatura

- Prof. dr Momčilo Milisavljević, “Marketing” Poslovna škola “Megatrend”, Beograd 1998.
- Prof. dr Mirjana Petković, prof. dr Mića Jovanović-Božinov, «Organizaciono ponašanje – novi koncept vođenja preduzeća», Poslovna škola «Megatrend», Beograd 2000.
- www.kiarhiv.org.yu
- www.suarhiv.co.yu
- www.arhivns.co.yu
- www.arhivpacevo.org.yu
- www.arhivvojvodine.org.yu